

prima instanță: V. Hadîrca,
instanța de apel: N. Budăi, A. Panov, A. Minciuna

dosarul nr. 2ra-1748/16

Î N C H E I E R E

10 august 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Ion Druță

examinînd chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Tretiaticenco Valerii,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Tretiaticenco Valerii împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura sectorului Buiucani, mun. Chișinău și Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Serviciul Fiscal al Statelor Unite ale Americii cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termenul rezonabil a cauzei penale și încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Tretiaticenco Valerii și menținută hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 ianuarie 2016, prin care acțiunea a fost respinsă integral,

c o n s t a t ă :

La 07 octombrie 2015, Tretiaticenco Valerii a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Procuratura sect. Buiucani, mun. Chișinău și Ministerul Afacerilor Interne al RM, Serviciul Fiscal al SUA cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termenul rezonabil a cauzei penale și încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 03 iulie 2013 de către Secția Urmărire Penală a Inspectoratului de Poliție Buiucani, mun. Chișinău a fost pornită cauza penală nr. 2013031545 conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, în baza plîngerii sale pe faptul acțiunilor ilegale a lui Musienco Alexandru, care în perioada anilor 2005-2009 în urma înțelegerii prealabile avute pe str. Alba-Iulia 204/1, mun. Chișinău în vederea dezvoltării unei afaceri comune, activînd în calitate de director al SC „Alfred” SRL a primit de la el, aflat la acel moment în SUA, bunuri expediate sub formă de pește congelat și mijloace de transport în valoare totală de 736 351 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM constituia, la acel moment, echivalentul a sumei de 8 836 212 lei, în adresa SC

„Alfred” SRL al cărui director este Musienco Alexandru, pe care ulterior le-a însușit, fapt prin care a fost prejudiciat, fiindu-i cauzată o daună materială în proporții deosebit de mari, iar pe dosarul dat a fost recunoscut în calitate de parte vătămată.

Susține că la 11 noiembrie 2013, cauza menționată a parvenit în adresa Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău cu raportul ofițerului superior al Urmăririi Penale al SUP al Inspectoratului de Poliție Buiucani mun. Chișinău, cu propunerea de clasare a cauzei penale nr. 2013031545 din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura Buiucani, mun. Chișinău din 22 noiembrie 2013, s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a lui Musienco Alexandru din lipsa elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal și clasarea procesului penal.

Prin ordonanța din 21 iulie 2014, procurorul ierarhic superior al Procuraturii Buiucani, mun. Chișinău, a dispus respingerea plîngerii petiționarului Tretiaticenco Valerii ca neîntemeiată.

Relevă că pe marginea acestui dosar penal timp de un an întreg a tot scris petiții la Procuratura sectorului Buiucani solicitînd informații despre cursul cercetării cazului, însă nu a primit nici un răspuns, nefiind informat despre acțiunile procesuale întreprinse pe cauza penală.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 26 august 2014, plîngerea înaintată asupra ordonanțelor Procuraturii Buiucani a fost respinsă, însă conform deciziei Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2014, s-a decis casarea încheierii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 26 august 2014, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de fond, în alt complet de judecată.

În această ordine de idei, indică că temei de adoptare a deciziei de admitere a recursului, casarea încheierii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de fond, instanța de apel a invocat, că instanța de fond nu a studiat și nu a cercetat materialele cauzei din care rezultă cu claritate că organul de urmărire penală nu a întreprins careva acțiuni concrete și directe în vederea constatării existenței elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 12 februarie 2015, s-a declarat nulitatea ordonanței din 22 noiembrie 2013 cu privire la scoaterea de sub urmărire penală și clasarea procesului penal și ordonanța procurorului adjunct-interimar al procurorului Procuraturii sect. Buiucani, mun. Chișinău din 21 iulie 2014, cu reluarea urmăririi penale.

Afirmă că începînd cu 03 iulie 2013, data pornirii cauzei penale pînă la emiterea încheierii privind reluarea urmăririi penale, cît și ulterior emiterii acesteia pînă în prezent, urmărirea penală este intenționat tergiversată prin ce este încălcat termenul rezonabil.

La fel, menționează că organul de urmărire penală dispune la materialele dosarului penal de procura eliberată de dînsul pe numele lui Musienco Alexandru pentru procurarea unui apartament, în baza căreia ultimul ilegal a înstrăinat automobilul care-i aparține.

Este de părere că din momentul primelor adresări către organele de drept ale Republicii Moldova, nu a avut parte de un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial din partea organelor de drept a Republicii Moldova și în special de către organele de urmărire penală.

Prin urmare, invocă că a suferit un prejudiciu moral ce se manifestă prin stresul și frustrarea, rezultate în urma duratei prelungite a procedurii în fața organelor de urmărire penală și instanței judecătorești.

Consideră reclamantul că prin încălcarea termenului rezonabil în procesul penal menționat i s-a cauzat un prejudiciu material în sumă de 736 351 dolari SUA și moral pe care îl estimează la aceiași suma de 736 351 dolari SUA, iar intervenientului accesoriu Organul Fiscal al SUA pentru neachitarea obligațiilor contractuale în termen i s-a cauzat prejudiciu din motivul nevirării în termen de către subiecții impozabili a impozitelor în bugetul de stat al SUA.

Solicită reclamantul constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale nr. 2013031545 pornită la 03 iulie 2013 de către SUP a IP Buiucani mun. Chișinău conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) din Codul penal în baza plîngerii lui Tretiaticenco Valerii pe faptul acțiunilor ilegale a lui Musienco Alexandru, încasarea de la Ministerul Justiției al RM a sumei de 736 351 dolari SUA în MDL conform cursului oficial al BNM la momentul executării și suma de 736 351 dolari SUA în MDL conform cursului oficial al BNM la momentul executării cu titlu de prejudiciu moral cauzat și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată suportate în prezentul proces.

Prin hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 ianuarie 2016, acțiunea a fost respinsă integral ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2016, a fost respins apelul declarat de către Tretiaticenco Valerii și menținută hotărîrea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat prevederile art. 2 alin. (1), alin. (2) și alin. (3), art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului de executare în termen rezonabil a hotărîrilor judecătorești și art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană a Dreptului Omului și a Libertăților Fundamentale, care reglementează dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

Cu referire la normele citate și în coraport cu materialele pricinii, instanța de apel a reținut ca fiind corecte concluziile primei instanțe cu referire la faptul că însuși respectarea procedurii de către organul de urmărire penală, cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept o tergiversare a examinării cauzei, or, organul de urmărire penală la efectuarea acțiunilor procesuale a ținut cont de circumstanțele cauzei, de cererile înaintate, referințele și actele anexate și neprezentarea părților, respectînd dreptul acestora la apărare.

Concomitent instanța de apel a reținut că apelantul nu face parte din categoria de subiecți ce pot solicita încasarea prejudiciului în baza Legii nr. 87, deoarece dosarul penal nu a fost transmis în instanță, iar partea vătămată (apelantul) nu a formulat o acțiune civilă în cadrul dosarului penal, caz în care apelantul ar fi fost subiect de sesizare a instanței pe motivul încălcării termenului rezonabil de examinare a cauzei.

În consecință, instanța de apel a ajuns la concluzia că la această etapă a desfășurării procesului penal, apelantul nu poate pretinde încălcarea dreptului la durata nerezonabilă a procedurilor penale, or, acest drept poate fi invocat doar de acuzat (bănuț, învinuit, inculpat).

La 07 iunie 2016, Tretiaticenco Valerii a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii de chemare în judecată a lui Tretiaticenco Valerii împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Procuratura sect. Buiucani mun. Chișinău și Ministerul Afacerilor Interne al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și încasarea de la bugetul de stat al Republicii Moldova a prejudiciului moral și material.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerînd-o neîntemeiată, deoarece nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

Afirmă că prima instanță a concluzionat greșit că examinarea dosarului în procedură penală pe o durată de aproape trei ani nu poate fi apreciată ca tergiversare, deoarece nu au fost depuse obiecții privind urgentarea procesului penal.

Susține că în tot procesul urmăririi penale au fost pronunțate ordonanțe intenționat ilegale de încetare a urmăririi penale, una dintre care la plîngerea dînsului a fost examinată de procurorul ierarhic superior mai mult de 6 luni, care este unul dintre motivele ce au dus și în continuare la tergiversarea urmăririi penale.

În acest sens, relevă că după anularea de către instanța de judecată a ordonanțelor ilegale emise de organul de urmărire penală a continuat tergiversarea procedurii penale, nefiind îndeplinite indicațiile instanței de judecată, pînă la depunerea prezentei acțiuni.

La fel, insistă că se încadrează în situația cînd victima unei infracțiuni pretinde durata nerezonabilă a procedurilor penale în legătură cu imposibilitatea soluționării aspectului civil, și anume, examinarea excesiv de lungă a acțiunii sale civile în cadrul procedurilor penale, începînd cu momentul înaintării acțiunii civile.

Consideră că concluziile instanțelor sunt în contradicție cu circumstanțele de fapt, ceea ce a generat neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată, și anume în privința părții vătămate care a depus acțiune civilă în cadrul dosarului penal.

La 10 iunie 2016, 21 iunie 2016 și la 27 iulie 2016, Tretiaticenco Valerii a depus cereri suplimentare la recursul declarat, cu anexarea probelor adiționale la dosar, solicitînd luarea unei decizii pozitive asupra admisibilității recursului, admiterea și examinarea probelor noi anexate la dosar, admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii sale de chemare în judecată a Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Procuratura sect. Buiucani mun. Chișinău și Ministerul Afacerilor Interne al RM cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale și încasarea de la bugetul de stat al Republicii Moldova a prejudiciului moral și material.

La 06 iulie 2016, Ministerul Afacerilor Interne al RM a depus referință la recursul declarat, prin care a invocat că acesta nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), alin. (3) și alin. (4) CPC, solicitînd declararea lui ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

La caz, se constată că copia deciziei instanței de apel din 06 aprilie 2016, a fost expediată în adresa recurentului Tretiatcenco Valerii la data de 21 aprilie 2016, fapt ce se confirmă prin scrisoare de însoțire nr. 17941-4 (f. d. 180).

Astfel instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 07 iunie 2016, în termen.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Tretiatcenco Valerii este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Tretiatcenco Valerii nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

De altfel, nu pot fi reținute ca probe nici actele care au fost anexate de către recurent la cererea de recurs și cele anexate prin cererile suplimentare la recurs, din 10 iunie 2016, 21 iunie 2016 și 27 iulie 2016, deoarece, nu pot fi anexate la cererea de recurs și nu sunt examinate de instanța de recurs probe adiționale ale participanților la proces care confirmă existența sau inexistența circumstanțelor de fapt cu caracter material-juridic, pe care se întemeiază pretențiile sau obiecțiilor părților, or potrivit art. 442 alin. (1) CPC, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către Tretiaticenco Valerii asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Tretiaticenco Valerii ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Tretiaticenco Valerii se consideră inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Ion Druță